

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3115/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény, a Kúria Pfv.III.20.403/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaságok jogi képviselő (dr. Palásti Gabriella ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben kérték a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.), a Kúria Pfv.III.20.403/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban az indítványozók felperesként vettek részt. Keresetükben jogalkotással okozott kár jogcímén 908 540 435 Ft megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [3] Az indítványozók fellebbezése, valamint az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] A Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [5] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 35.P.24.962/2016/13. számú jegyzőkönyvben tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400 000 000 Ft összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) Ötödik Rész XXVI. Fejezetében foglalt kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- [6] A Kúria hivatkozott a Pp. 386/I. §-ra, amely szerint a kiemelt jelentőségű perekben a Pp. 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.
- [7] A Kúria megállapította: a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozók részére 2018. december 12-én került kézbesítésre. Az indítványozók a felülvizsgálati kérelmet 2019. január 24-én nyújtották be elektronikus úton. Az indítványozók a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztettek elő.
- [8] A Kúria a fentiek alapján az elkésett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 386/I. §-a, és a 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 237. §-a alapján hivatalból elutasította.
- [9] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott szabályozás és bírói döntések sértik az Alaptörvény C) cikkét, M) cikkét, O) cikkét, II. cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXX. cikkét. Hivatkoztak továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-46/93. és C-48/93. számú egyesített ügyére, a C-392/04. és C-422/04. sz. egyesített ügyére, továbbá a C-98/14. sz. ügyre.
- [10] Az indítványozók az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadták, hogy a jogalkotó elvonta a végrehajtó hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél

fogva megszűntek, és a hatóság mindössze egy internetes felhívást tett közzé az engedélyek leadásának rendjét illetően.

- [11] Az indítványozók az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölték meg, hogy a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Mód. tv. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenységük végzését.
- [12] Az indítványozók álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez.
- [13] Az indítványozók a tulajdonhoz való joguk [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét nem a tulajdonuk elvonása miatt, hanem azért állították, mert álláspontjuk szerint a jogalkotó az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény megalkotásával olyan adózási feltételeket teremtett a játékadó jelentős megemelésével, amely jelentősen meghaladta az indítványozók egy játék helyre eső tiszta játékbevételeit. A Mód. tv. folytán pedig lényegében az indítványozóknak a pénznyerő automatákban megtestesülő tulajdona elenyészett.
- [14] Utaltak továbbá a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozók értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a Mód. tv. megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozók káruk megtérítését kizárólag polgári perben kérhetik.
- [15] Az indítványozók álláspontja szerint az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznyerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékkeremben és elektronikus kaszinókban működő pénznyerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [16] Az indítványozók álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró első- és másodfokú bíróság az ügy jogalapját (ezzel összefüggésben különösen a jogalkotói mulasztásokat) nem tisztázta, a bizonyítást lényegében nem folytatta le, és részletes indokolás nélkül utasította el a keresetet.
- [17] Az indítványozók a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenessége körében előadták azt is, hogy a bíróságok sem tekintették az eljárást a Pp. XXVI. Fejezete értelmében vett kiemelt jelentőségűnek, mert ha a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat alkalmazták volna, akkor a Pp. 386/B. §-a szerint az ügy soron kívüli intézését az elsőfokú bíróságnak külön intézkedéssel el kellett volna rendelnie, és a határidők vonatkozásában tájékoztatnia kellett volna a feleket. Ha pedig az eljárást valóban a kiemelt jelentőségű perek szabályai szerint folytatták le a bíróságok, akkor – az indítványozók érvelése szerint – az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 386/F. §-ában foglalt, az ítélet kézbesítésére vonatkozó határidőket, és a 386/J. §-ában foglalt, bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályokat is.
- [18] Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése azért sérül, mert a Mód. tv. nem rendelkezett azzal kapcsolatosan, hogy a 2012. október hónapra befizetett tételes adó időarányos része visszajár-e a befizetőnek, mivel csak 10 napig volt lehetőség a pénznyerő automaták üzemeltetésére.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az indítványozók ugyanis a panaszukban támadott jogszabályokra csupán általánosságban hivatkoztak, de nem jelölték meg azokat a törvényi rendelkezéseket az általuk támadott egyik jogszabállyal összefüggésben sem, amelynek alaptörvény-ellenességét állították. Erre tekintettel az indítványuk nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontján alapuló azon feltételnek, hogy az indítványozónak az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést egyértelműen meg kell jelölnie.

- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítványozók az Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állították, azonban a panaszuk nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés, illetve a támadott jogszabály [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálást az is, ha a támadott bírói döntés, illetve jogszabály és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns [3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [23] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke és O) cikke [3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [24] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]]. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [25] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható.
- [26] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [27] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanakkor az, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria hivatalból elutasító végzésén keresztül az eljárás egészének – különösen a jogerős ítéletnek – az alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg. Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében ugyanis a Kúria hivatalból elutasító (nem érdemi) döntésén keresztül kizárólag a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés vizsgálható, a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően [lásd: 1/2019. (XI. 25.) AB Tű. állásfoglalás az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről].
- [28] Ebből következően a jelen ügyben az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítéletének az Alaptörvény M) cikke, XII) cikke és XIII. cikke vonatkozásában állított alaptörvény-ellenességét a Kúria végzésén keresztül nem vizsgálhatta.
- [29] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy

- a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték) felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [31] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 35.P.24.962/2016/13. számú jegyzőkönyvben tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400 000 000 Ft összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el. Ebből következően az indítványozóknak a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kellett benyújtania vagy ajánlott küldeményként postára adnia.
- [32] Ehhez mérten a Kúria a peres iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozók részére 2018. december 12-én került kézbesítésre. Az indítványozók a felülvizsgálati kérelmet 2019. január 24-én – elkészen – nyújtották be elektronikus úton, és a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztettek elő.
- [33] Az indítványozók nem hivatkoztak olyan körülményre, amely a Kúria által megállapított tényeket kétségessé tenné, az Alkotmánybíróságnak ezért – figyelemmel a fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – nincs felülvizsgálati jogköre a Kúria által megállapított tények eltérő értékelésére. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [34] Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b), e) és f) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja és 32. § (4) bekezdése alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1425/2019.

• • •